

Til beslutningsforslag nr. B 133. Betænkning afgivet af Socialudvalget den 17. maj 2001

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af efterlevelseshjælp og efterlevelsespension

[af Aase D. Madsen (DF) m.fl.]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 28. februar 2001 og var til 1. behandling den 26. april 2001. Efter 1. behandling blev beslutningsforslaget henvist til behandling i Socialudvalget.

Beslutningsforslaget skal ses i sammenhæng med de af Dansk Folkeparti samtidigt fremsatte beslutningsforslag: Forslag til folketingsbeslutning om videreførelse af ledsageordningen efter folkepensionsalderens indtræden (B 132), forslag til folketingsbeslutning om ændring af tidspunktet for ophør af udbetaling af pension (B 134) og forslag til folketingsbeslutning om genindførelse af det dobbelte personfradrag for efterlevende ægtefæller (B 135).

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Vibeke Pedersen, Tarm.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 8 spørgsmål til socialministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret. Et af spørgsmålene og svaret herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse

af DF og KRF) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget kan ikke støtte beslutningsforslaget, idet partierne vedstår forliget fra december 1999 med regeringen om efterlevelsesydelser, der indførtes til erstatning for efterlevelsespensionen.

Efterlevelsesydelserne er en hjælp, som i modsætning til efterlevelsespensionen også tilfalder efterlønsmodtagere og andre med små indkomster, hvilket Venstre og Det Konservative Folkeparti lægger stor vægt på.

Venstre og Det Konservative Folkeparti har noteret sig, at socialministeren under førstebehandlingen i Folketinget gav tilsagn om at se på den kritik, som er rejst omkring den dokumentation, som kommunerne kræver, inden udbetaling kan finde sted.

Venstre og Det Konservative Folkeparti er enig i, at der sker en forenkling til lettelse for den efterladte.

Et *mindretal* i udvalget (DF og KRF) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Dansk Folkepartis medlem af udvalget udtaler, at de tre beslutningsforslag skal ses i sammenhæng.

Formålet med beslutningsforslagene B 133, B 134 og B 135 er at fjerne de forringelser for efterlevende, der blev gennemført med den såkaldte dødemandspakke (lovforslag nr. L 118, L 137 og L 138 fra Folketingets samling 1999-2000).

Der blev af socialministeren allerede i forbindelse med de såkaldte ældrehøringer givet tilsagn om, at der i forbindelse med sidste års finanslov ville blive foretaget justeringer af dødemandspakken. Dette er som bekendt ikke sket, hvorfor Dansk Folkeparti med beslutningsforslagene vil forsøge at holde ministeren fast på sit løfte ved at ophæve den gældende lovgivning på området. Det blev under førstebehandlingen oplyst, at denne tilbageføring af regelsættet ville betyde en merudgift for staten på 172 mio. kr. Det vil sige, at der reelt er sket økonomiske forringelser for de efterlevende af samme størrelsesorden på trods af, at der blev indført en transgsbestemt efterlevelseshjælp og at samboende blev ligestillet med ægtefæller i forskellige sammenhænge.

Derfor ønsker Dansk Folkeparti, at hele dødemandspakken ophæves, specielt set på baggrund af regeringens beslutning om, at pensioner fra 1. januar 1999 skulle bagudbetales i stedet for forudbetales. Dette indebærer en betydelig likviditetsmæssig fordel for statskassen og en klar forringelse for nye pensionister. Samtidig skete der en ligestilling mellem gifte og samlevende, hvilket medførte en markant reduktion i udgifterne til pensionstillæg. Det er derfor oplagt, at regeringen hermed har fået et hængeparti over for de samlevende i forbindelse med muligheden for at få udbetalt den transgsbestemte efterlevelseshjælp, der ligger i dødemandspakken.

Det opleves i øvrigt som belastende og ydmygende, at den efterlevende efter dødsfaldet skal udfylde indviklede skemaer til kommunen for eventuelt at kunne få efterlevelseshjælpen.

Det er Dansk Folkepartis opfattelse, at det merprovenu, som staten har oppebåret, ved at samlevende stilles som ægtefæller i økonomisk henseende, kan anvendes til en efterlevelsespension for samlevende. Dansk Folkeparti ser således gerne, at der ved en tilbageførelse til den tidligere retstilstand samtidig sker en forbedring for de samlevende pensionister, samt at der ydes

en transgsbestemt efterlevelseshjælp til andre grupper end pensionister.

Dansk Folkeparti ønsker ligeledes at præcisere, at det ikke kan accepteres, at den allerede forudbetalte pension, der er blevet udbetalt til den efterlevende, skal tilbagebetales til det offentlige fra dødsdagen. For de bagudbetalte pensioner er det desuden uacceptabelt, at pensionsudbetalingen standses dagen efter dødsdagen, og at der ikke udbetales pension døds måneden ud.

Dødemandspakken indebærer, at den hidtidige automatiske udbetaling af tre måneders efterlevelsespension for pensionister bortfalder. Og det i en situation, hvor den efterlevende i den første tid efter dødsfaldet burde have et krav på at have den tryghed, det giver at vide, at de økonomiske vilkår er uændrede i de første tre måneder. For de store faste udgifter ændrer sig jo ikke fra dødsdagen. Husleje, forsikringer, tv-licens osv. skal stadig betales, selv om den efterlevende nu er enlig. Det dobbelte personfradrag er ligeledes bortfaldet.

Dansk Folkeparti er i øvrigt tilfreds med, at der fra flere partiers side ved førstebehandlingen af forslaget er blevet givet tilsagn om, at der vil ske justeringer af dødemandspakken. Det kan som et minimum ske ved, at dødemandspakkens merprovenu på 172 mio. kr. tilbageføres til pensions- og efterlevelsedydsområdet, således at dødemandspakkens urimelige økonomiske virkninger minimeres.

I modsat fald vil Dansk Folkeparti igen fremsætte forslag på området i næste folketingssamling.

Demokratisk Folkeparti var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Jørn Pedersen (S) Inger Bierbaum (S) Karen J. Klint (S) Grete Schødt (S) Jytte Andersen (S)
Villy Søvnald (SF) fmd. Yvonne Herløv Andersen (CD) Anders Samuelsen (RV)
Jette Gottlieb (EL) Erik Larsen (V) Else Winther Andersen (V) Tove Fergo (V)
Eva Kjer Hansen (V) Pia Christmas-Møller (KF) Knud Erik Kirkegaard (KF)
Aase D. Madsen (DF) Tove Videbæk (KRF) nfmd.

Demokratisk Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Socialdemokratiet (S)	64 *	Det Radikale Venstre (RV)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	43 *	Enhedslisten (EL)	5
Det Konservative Folkeparti (KF)	17 **	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Socialistisk Folkeparti (SF)	13	Demokratisk Folkeparti (DMF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	10	Valgt på Færøerne (FÆR)	1
Centrum-Demokraterne (CD)	8	Uden for partierne (UP)	6

* Heraf 1 medlem valgt i Grønland

** Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende B 133

Bilagsnr.	Titel
1	Henvendelse af 26/4-01 fra Vibeke Pedersen, Tarm
2	Spm. 1 om tilbagebetaling af udbetalt pension, til socialministeren Spm. 2 om størrelsen af det provenu, som staten har modtaget i forbindelse med tilbagebetalingen, til socialministeren Spm. 3, om statens provenu som følge af pensionsudbetalingen for alle bagudbetalte pensioner stopper dagen efter dødsfaldet, til socialministeren Spm. 4 om, hvor meget der er udbetalt i efterlevelseshjælp, til socialministeren Spm. 5 om, hvor meget der er udbetalt i efterlevelsespension i år 1999/2000, til socialministeren Spm. 6 om, hvor stor en udgift det har medført, at efterlevende pensionister er blevet opreguleret til pension for enlige, til socialministeren Spm. 7 om specifikation af den forventede offentlige merudgift på 172 mio. kr., hvis reglerne i dødemandspakken ophæves, til socialministeren Spm. 8 om, hvilke justeringer der er foretaget i forbindelse med den nugældende dødemandspakke som følge af de oplysninger, der er kommet frem på ældrehøringerne, til socialministeren
3	1. udkast til betænkning
4	Svar på spm. 1 om tilbagebetaling af udbetalt pension, fra socialministeren Svar på spm. 2 om størrelsen af det provenu, som staten har modtaget i forbindelse med tilbagebetalingen, fra socialministeren Svar på spm. 3, om statens provenu som følge af pensionsudbetalingen for alle bagudbetalte pensioner stopper dagen efter dødsfaldet, fra socialministeren Svar på spm. 4 om, hvor meget der er udbetalt i efterlevelseshjælp, fra socialministeren Svar på spm. 5 om, hvor meget der er udbetalt i efterlevelsespension i år 1999/2000, fra socialministeren Svar på spm. 6 om, hvor stor en udgift det har medført, at efterlevende pensionister er blevet opreguleret til pension for enlige, fra socialministeren Svar på spm. 7 om specifikation af den forventede offentlige merudgift på 172 mio. kr., hvis reglerne i dødemandspakken ophæves, fra socialministeren Svar på spm. 8 om, hvilke justeringer der er foretaget i forbindelse med den nugældende dødemandspakke som følge af de oplysninger, der er kommet frem på ældrehøringerne, fra socialministeren
5	2. udkast til betænkning

Bilag 2

Et af udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 7 og svaret herpå er optrykt efter ønske fra Dansk Folkeparti.

Spørgsmål 7:

Det er blevet oplyst, at den offentlige udgift ved at ophæve virkningerne af L 118, L 137 og L 138, vedtaget i samlingen 1999-2000, samlet set vil betyde en offentlig merudgift på 172 mio. kr. Denne merudgift bedes specificeret.

Svar:

Det er tidligere blevet oplyst, at den samlede offentlige udgift ved at ophæve virkningerne af L 137 og L 138 vedtaget i samlingen 1999-2000, samlet vil betyde en offentlig merudgift på 172 mio. kr. Merudgiften udspecificeres i nedenstående oversigt.

Mio. kr. PL-2001		Virkning ved ophævelse af:
Folkepension		
- Genindførelse af efterlevelsespension	138,2	L 137
- Ophør af pensionsudbetaling	136,4	L 138
- Opregulering til enlig	-3,2	L 137
Førtidspension		
- Genindførelse af efterlevelsespension	16,6	L 137
- Ophør af pensionsudbetaling	32,8	L 138
- Opregulering til enlig	-1,2	L 137
Pension, samlet merudgift	319,6	
Efterlevelseshjælp	-147,6	L 137
Samlet effekt	172,0	
Merudgift v. ophævelse af		
L 137	2,8	
L 138	169,2	

Jf. besvarelsen af spørgsmål nr. 4 er skønnet over udgifterne til efterlevelseshjælp i 2001 sat til ca. 110 mio. kr. (PL-2001). På sigt forventes

udgifterne dog at stige til ca. 147,6 mio. kr. om året (PL-2001), hvorfor udgiften til efterlevelseshjælp i oversigten er sat til dette beløb.